

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 853/2567

นางสาว อ. กับพวกโจทก์ บริษัท อ.ผู้ร้อง บริษัทบริหารสินทรัพย์ ก.ผู้คัดค้าน บริษัท น. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 324, ป.วิ.พ. มาตรา 322, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 49, ป.วิ.พ. มาตรา 243, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

ถ้าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน आयัดสิทธิเรียกร้องหรือบังคับคดีโดยวิธีอื่น ตาม ป.วิ.พ. ภาค 4 ลักษณะ 2 การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่การบังคับคดีดังกล่าวต้องไม่กระทบกระทั่งถึงทรัพย์สินสิทธิ สิทธิยึดเหนี่ยว หรือสิทธิอื่นของบุคคลภายนอกหรือบุคคลใดที่มีอยู่เหนือสิทธินั้น ตาม ป.วิ.พ. ภาค 4 ลักษณะ 2 หมวด 2 ส่วนที่ 6 สิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี ได้ความว่า จำเลยที่ 14 ผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 69 แปลง ที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดในคดีนี้ นำที่ดินดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 12 ต่อธนาคาร พ. ต่อมาผู้ร้องรับโอนสิทธิเรียกร้องของธนาคาร พ. ที่มีต่อจำเลยที่ 12 ทั้งหมด และมีการจดทะเบียนการโอนสิทธิเรียกร้องต่อเจ้าพนักงาน ดังนี้ เมื่อผู้ร้องได้รับโอนสิทธิเรียกร้องทั้งปวงที่ธนาคาร พ. มีต่อจำเลยที่ 12 หากธนาคาร พ. มีสิทธิในฐานะผู้รับจำนองแก่ทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 14 ซึ่งจดทะเบียนจำนองเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 12 อย่างไร ผู้ร้องย่อมรับโอนสิทธิเรียกร้องในฐานะผู้รับจำนองทรัพย์สินดังกล่าวด้วย และสิทธิในฐานะผู้รับจำนองดังกล่าวของผู้ร้องย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 324 (1) ซึ่งบัญญัติให้บุคคลใดที่มีสิทธิจะได้รับชำระหนี้ในกรณีเป็นผู้รับจำนอง บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้คนอื่นได้ โดยบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีข้อจำกัดว่าบุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลภายนอกเหมือนเช่นมาตรา 322 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกที่อาจจะได้รับการกระทบกระทั่งจากการบังคับคดี แตกต่างกับสิทธิของบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 324 ดังจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 322 บัญญัติไว้แต่ต้นว่าเป็นกรณีภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 324 ซึ่งมีความหมายว่าการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา 322 เป็นกรณีนอกเหนือจากสิทธิที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 324 ผู้ร้องเป็นผู้รับจำนองที่ดิน 69 แปลง อันเป็นสิทธิตามกฎหมายสารบัญญัติที่กฎหมายให้การรับรองคุ้มครอง ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะมีฐานะเป็นจำเลยที่ 13 ในคดี ก็ไม่ต้องห้ามที่จะยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองสิทธิของตนในฐานะผู้รับจำนองได้ และการที่อนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินทั้ง 69 แปลง ก่อนเจ้าหนี้คนอื่นก็หาได้กระทบต่อสิทธิของโจทก์ในอันที่จะบังคับคดีแก่เงินจำนวนดังกล่าวในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ร้องแต่อย่างใด เพราะโจทก์ยังสามารถร้องขอให้บังคับคดีแก่เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดนั้นได้ตามกฎหมายอยู่แล้ว

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจาก โจทก์ทั้งสี่สืบสองฟ้องจำเลยทั้งสี่ให้ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยระหว่างพิจารณาโจทก์ทั้งสี่สืบสองขอถอนฟ้องจำเลยที่ 2 ถึงที่ 10 ศาลชั้นต้นอนุญาต และให้

จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 2 ถึงที่ 10 จากสารบบความ วันที่ 10 พฤษภาคม 2561 ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้จำเลยที่ 1 ที่ 11 ถึงที่ 14 ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินให้โจทก์แต่ละคน ตามรายละเอียดที่ระบุในรายการคำนวณเงินที่ต้องชำระตามเอกสารท้ายสัญญาประนีประนอมยอมความ และจำเลยที่ 11 ที่ 12 และที่ 14 ตกลงนำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างรวม 95 แปลง จดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ตามคำพิพากษภายใน 3 เดือน นับแต่วันทำสัญญา หากจำเลยที่ 1 ที่ 11 ถึงที่ 14 ไม่ไปจดทะเบียนจำนองภายในกำหนดถือว่าผิดนัดชำระหนี้ทั้งหมด ยินยอมให้โจทก์ทั้งยี่สิบสองบังคับคดีได้ทันที หากผิดนัดข้อใดข้อหนึ่งให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมด ยอมให้โจทก์ทั้งยี่สิบสองบังคับคดีตามคำขอท้ายฟ้อง และให้บังคับจำนองที่ดินที่ได้จดทะเบียนจำนอง (หากมีการจดทะเบียน) ออกขายทอดตลาดได้ทันที หากขายทอดตลาดแล้วยังคงเหลือหนี้ค้างชำระ ให้บังคับคดียึด आयัตทรัพย์สินอื่น ๆ ของจำเลยที่ 1 ที่ 11 ถึงที่ 14 ออกขายทอดตลาดจนกว่าโจทก์ทั้งยี่สิบสองจะได้รับชำระเงินครบถ้วน ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562 และวันที่ 4 ธันวาคม 2562 เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดิน 65 แปลง และ 4 แปลงตามลำดับ รวม 69 แปลง มีชื่อจำเลยที่ 14 เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ปัจจุบันที่ดินทั้ง 69 แปลง ดังกล่าวมีชื่อผู้ร้องและผู้คัดค้านเป็นผู้จดทะเบียนรับจำนอง สืบเนื่องจากวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 และวันที่ 16 กันยายน 2548 จำเลยที่ 14 นำที่ดินทั้ง 69 แปลง จดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ 12 ต่อธนาคาร พ. และยังมีการจดทะเบียนจำนองต่อเจ้าหนี้รายอื่น คือ ธนาคาร น. และบริษัท บ. ต่อมาวันที่ 6 กันยายน 2553 จำเลยที่ 12 ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ ธนาคาร พ. ยื่นขอรับชำระหนี้ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เป็นเงิน 1,272,660,266.39 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปีของต้นเงิน 843,643,383.26 บาท นับถัดจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนกว่าจะได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น วันที่ 28 มิถุนายน 2559 ธนาคาร พ. จดทะเบียนโอนสิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้มีประกันที่มีต่อจำเลยที่ 14 เฉพาะส่วนของตนให้แก่ผู้ร้อง และผู้ร้องยังเข้าสวมสิทธิการเป็นเจ้าหนี้ที่ได้รับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการแทนธนาคาร พ. ครั้นวันที่ 23 สิงหาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ 12 เนื่องจากดำเนินการตามแผนฟื้นฟูเป็นผลสำเร็จ แต่ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้จำนองที่ดินทั้ง 69 แปลง ของจำเลยที่ 14 ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าสวมสิทธิในคดีฟื้นฟูกิจการแทนเจ้าหนี้เดิม ยังไม่ได้รับชำระหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยจากจำเลยที่ 12 เลย เมื่อโจทก์ทั้งยี่สิบสองนำยึดที่ดิน 69 แปลง ของจำเลยที่ 14 ผู้ร้องในฐานะผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวมาจากธนาคาร พ. เจ้าหนี้เดิม ย่อมมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งจำนองเป็นเงิน 2,649,763,655.59 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 18 ต่อปี ของต้นเงิน 843,643,383.26 บาท นับถัดจากวันที่ยื่นคำร้องจนถึงวันที่ผู้ร้องได้รับชำระครบถ้วน ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จำนองก่อนเจ้าหนี้อื่น ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษากลับ ให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่ามีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องซึ่งมีฐานะเป็นจำเลยที่ 13 ในคดีนี้ จะอาศัยอำนาจแห่งการจำนองในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองทรัพย์สินของจำเลยที่ 14 ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่นได้ เห็นว่า ในการบังคับคดี ถ้าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นฝ่ายแพคดีมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน โจทก์หรือเจ้าหนี้ตาม

คำพิพากษาขอที่จะร้องขอให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สิน อาศัยสิทธิเรียกร้องหรือบังคับคดีโดยวิธีอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 4 ลักษณะ 2 การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่การบังคับคดีดังกล่าวต้องไม่กระทบกระทั่งถึงทรัพย์สิน บุริมสิทธิ สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่นของบุคคลภายนอกหรือบุคคลใดที่มีอยู่เหนือสิทธินั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 4 ลักษณะ 2 หมวด 2 ส่วนที่ 6 สิทธิของบุคคลภายนอกและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี ได้ความว่า จำเลยที่ 14 ผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 69 แปลง ที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดในคดีนี้ นำที่ดินดังกล่าวไปจดทะเบียน จำนองเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 12 ต่อธนาคาร พ. ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 และวันที่ 16 กันยายน 2548 จำนวน 65 แปลง และ 4 แปลง ตามลำดับ ต่อมาวันที่ 15 ธันวาคม 2558 ผู้ร้องรับโอนสิทธิเรียกร้องของธนาคาร พ. ที่มีต่อจำเลยที่ 12 ทั้งหมด และมีการจดทะเบียนการโอนสิทธิเรียกร้องต่อเจ้าพนักงานวันที่ 28 มิถุนายน 2559 ดังนี้ เมื่อผู้ร้องได้รับโอนสิทธิเรียกร้องทั้งปวงที่ธนาคาร พ. มีต่อจำเลยที่ 12 หากธนาคาร พ. มีสิทธิในฐานะผู้รับจำนองแก่ทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 14 ซึ่งจดทะเบียน จำนองเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ 12 อย่างไร ผู้ร้องย่อมรับโอนสิทธิเรียกร้องในฐานะผู้รับจำนองทรัพย์สินดังกล่าวด้วย และสิทธิในฐานะผู้รับจำนองดังกล่าวของผู้ร้องย่อมได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 324 (1) ซึ่งบัญญัติให้บุคคลใดที่มีสิทธิจะได้รับชำระหนี้ในกรณีเป็นผู้รับจำนอง บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีนำเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นมาชำระหนี้แก่ตนก่อนเจ้าหนี้อื่นได้ โดยบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีข้อจำกัดว่าบุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลภายนอก เหมือนเช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 322 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกที่อาจจะได้รับการกระทบกระทั่งจากการบังคับคดี แตกต่างกับสิทธิของบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 324 ดังจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 322 บัญญัติไว้แต่ต้นว่าเป็นกรณีภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 324 ซึ่งมีความหมายว่าการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา 322 เป็นกรณีนอกเหนือจากสิทธิที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 324 ผู้ร้องเป็นผู้รับจำนองที่ดิน 69 แปลง อันเป็นสิทธิตามกฎหมายสารบัญญัติที่กฎหมายให้การรับรองคุ้มครอง ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะมีฐานะเป็นจำเลยที่ 13 ในคดี ก็ไม่ต้องห้ามที่จะยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองสิทธิของตนในฐานะผู้รับจำนองได้ และการที่อนุญาตให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินทั้ง 69 แปลง ก่อนเจ้าหนี้อื่นก็หาได้กระทบต่อสิทธิของโจทก์ในอันที่จะบังคับคดีแก่เงินจำนวนดังกล่าว ในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของผู้ร้องแต่อย่างใด เพราะโจทก์ยังสามารถร้องขอให้บังคับคดีแก่เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดนั้นได้ตามกฎหมายอยู่แล้วที่ศาลอุทธรณ์ว่า ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองสิทธิของตนในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับจำนองได้นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น เมื่อวินิจฉัยเช่นนี้แล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านว่า ผู้ร้องมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งจำนองหรือไม่ เพียงใด ซึ่งศาลอุทธรณ์ยังมิได้วินิจฉัยประเด็นดังกล่าว เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามลำดับชั้นศาล และภายใต้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 49 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติให้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคเป็นที่สุด จึงเห็นควรย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยประเด็นดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 243 ประกอบมาตรา 252 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 พิจารณายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้คัดค้านที่ยังมิได้วินิจฉัยแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

คำถาธรรมเนยมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

นพรัตน์ สืทศประเสริฐ · กษิติศ มงคลศิริภัทรา · สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/853/2567>